

TEDENSKA SLIKE

Štev. 3.

V LJUBLJANI, v sredo 20. januarja 1915.

Leto II.

Gospa Stella Turnau pl. Dobczyczewa, rojena baronica Wattmannova, soproga podpolkovnikova, ki je na konju spremljala svojega soproga, v bitkah na Karpatih in na Ogrskem. Bila je v raznih bojih ter je bila odlikovana z vitežkim križcem, Franc Jožefovega reda. (Glej čl. str. 5.)

G. W. Appleton:

2. Nadaljevanje.

Žrtev zarote.

Roman.

„Upam, da se počutite sedaj bolje,“ sem dejal.

„Ne vem,“ je zajecjlala. „Tako čuden čut imam v glavi. Kaj pa se je pravzaprav zgodilo z menoj? Kje sem?“

„Zunaj na cesti blizu moje hiše vam je mahoma postalo slabo in ste se onesvestili,“ sem jej odgovoril. „Jaz sem zdravnik in sem vas dal prenesti semkaj.“

Potegnila si je z roko preko čela in zdelo se je, da je v zadregi.

„Tega ne razumem. Kakor da sem popolnoma izgubila spomin. To je vaša hiša, pravite?“

„Da, to je moja hiša.“

„Še vedno ne razumem. Kje pa stoji vaša hiša?“

Začudeno sva se spogledala s Heleno. „V Richmondu, seveda,“ sem odgovoril.

Te besede so se jej zdele vsekakor popolnoma brezmiselne.

„Richmond!“ je ponavljala, „Richmond! Še nikoli nisem slišala o kraju, ki bi se imenoval Richmond.“

Zopet sva se s sestro vsa iznenadena spogledala.

„A ta kraj je Richmond,“ sem odgovoril, „in morali ste priti iz kakega posebnega vzroka sem.“

Prijela se je iznova za čelo, kakor da izkušša globoko razmišljati; potem je zopet zmajala z glavo.

„To sem morala pozabiti,“ je rekla nato.

„Ali se ne morete spomniti, čemu ste prišli sem?“

„Ničesar se ne morem spomniti.“

„Gotovo pa veste,“ sem nadaljeval, „odkod prihajate? Ali ste se pripeljali z vlakom?“

„Prav res. da ne vem,“ je odgovorila vidno zmedena.

Polagoma se me je pollašalo čudno čustvo vznemirjenja. Časopisje je nedavno poročalo o izrednih slučajih izgube spomina. Radoveden sem bil, ali ni to tudi tak slučaj in kako se pač izteče vsa stvar. Preudarjal sem trenotek preden sem jej stavil zadnje, merodajno vprašanje; naposled sem dejal:

„To je res čudno, ampak morda morem nekoliko podpreti vaš spomin. Ako nimate posebnega vzroka, ostati nepoznani, mi mogoče morete imenovati svoje ime?“

„Svoje ime?“ je ponovila in se zopet prijala za čelo. Bolesten izraz jej je šinil preko obraza; z obupnim naporom se je trudila razmišljati, toda vse zaman. Žalostno je čez nekaj časa odkimala z glavo in odgovorila s prisiljenim nasmehom:

„Bog mi pomagaj, gospod doktor, ampak ne morem se ga spomniti.“

Tega sem se bil bal. Sedaj je postala stvar resna. Kaj naj storim s tem dražestnim bitjem, ki je prišlo na tako čuden in tajinstven način v mojo hišo? — sem premišljal. — Kdo je in odkod? Sopeč po njeni zunanosti, mora vsekakor biti Španka: — to je tip, kakoršne srečavamo čestokrat v južni Kaliforniji ali v Teksasu. Govorila je z izrečnim ameriškanskim naglasom. Tudi njena obleka, njene manire, celo običaj nositi na cesti dragocene demante, vse to je jasno pričalo, da je njen dom onstran oceana. Vsaj toliko je bilo gotovo, da ni Angležinja. Po tem razglabljanju sem se obrnil zopet k njej in vprašal:

„Ali se morete spomniti, če imate v Londonu kake znanca?“

„V Londonu,“ je ponavljala. „O Londonu sem že mnogo slišala,“ in obraz se jej je razjasnil.

„Dobro,“ sem odvrnil, in srečna misel se mi je porodila. — „Morda ima vozni listek za nazaj,“ sem rekel Heleni, „mogoče tudi naslov na koga v Richmondu. V tem slučaju naročimo voz in jo popeljem na določeno mesto. Tam se brezdvomno vsega spomni.“

„Seveda,“ je odgovorila Helena vidno olajšana in se je obrnila smehljaje k neznanki.

„Ali imate kako denarnico?“ je vprašala. Tujka se je tudi smehljala.

„Gotovo moram imeti denarnico pri sebi,“ je dejala in posegla v žep. Potegnila je iz njega fino denarnico iz kačjega usnja. Na prednji strani je bila vdellana iz biserov priprosta črka M.

„Če dovolite, odprem denarnico,“ sem jej rekel.

Iz Črne gore: Dom v Beranah.

Urno je pokimala in že naslednji hip sem držal v rokah polovico voznega listka prvega razreda s kolodvora Waterloo.

Prav tako, kakor sem si mislil, sem si dejal. Prišla je iz Londona — tu stoji datum — da bi v Richmondu nekoga posetila. Gotovo mora biti tudi naslov tu notri. Aha! sem vzkliknil in se olajšan oddahnil, — tu je napisan. — Razgrnil sem mal listek papirja in sem čital na njem — toliko, da nisem omedlel — svoje lastno ime.

Iz Črne gore: Trg v Beranah.

Svojim očem skoraj nisem hotel verjeti. Toda bilo je neovrgljivo, črno na bellem zapisano; proti temu ni bilo ničesar storiti. Spoznal sem, da se tajnost mahoma dotika mene samega, čemur sem se seveda silno čudil.

Nikakega dvoma ni bilo več, da je prišla lepa neznanka zato iz Londona sem v Richmond, da poseti mene. Položaj je postal zaradi tega zame še neprijetnejši, kajti vedel nisem, kaj naj porečem k temu.

Helena je opazila mojo razburjenost in je vzkliknila:

„Kaj pa ti je?“ Tvoj obraz je tako čuden. Ali si našel kako ime in naslov?“

Namesto odgovora sem jej pomolil listek, nakar je bila ona prav tako iznenadena kakor jaz sam.

„Za božjo voljo, kaj pa naj pomeni to?“ je zavzdihnila.

Zmajal sem z glavo, jej vzel zopet listek iz rok in sem ga pokazal tujki.

„Ali je to ona oseba, ki ste jo hoteli posetiti?“

Ozrla se je vidno zmedena na papir, in zapazil sem takoj, da jej je moje ime, kakor tudi vse drugo, docela neznan. Čitala je glasno: „Doktor Edvard Williams, Richmond, Surrey“ in me je potem pogledala. „Tega imena prav nič ne poznam“, je dejala.

Moje začudenje je bilo brezmejno. Kaj naj storim? Kaj morem sploh storiti? Kaj sem dolžan ukreniti? Bil sem v velikanski zadregi. V tem hipu si res nikakor nisem vedel pomoči.

„Stvar postaja resna, Helena,“ sem rekel svoji sestri.

„Jako,“ je odgovorila. Kaj nameravaš storiti?“

„Sam ne vem, kaj naj začnem. K policiji bi ne šel rad.“

Pri teh besedah je planila naša tajinstvena tujka pokonci in me je prijela za roko. Njene temne, proseeče oči so otožno zrlle vame in njen, od razburjenja se tresoči glas je prosil:

„O ne, ne storite tega! Potrpite nekoliko z menoj! Prosim vas, samo malo potrpite! Res se ne morem spomniti. Kar nenkrat mi je vse odpadlo, — ampak spomin se mi povrne, gotovo se povrne. Oba sta videti tako dobra, tako ljubezniva. Nikari me ne pošiljajta odtod! Samo malo še počakajta. Truditi se hočem na vso moč, da se spomnim. Prav gotovo. Saj imate mojo denarnico. Ne bom vam v nadlego, o prosim, prosim, samo malo potrpite z menoj!“

Kaj pa naj bi bil storil? Da bi kar meni nič tebi nič prepustil svoji usodi to lepo in mlado dekle — stara je bila k večjemu devetnajst let — ki je napravljalo na človeka nepopisno odličen in fin vtisk in me je tako milo prosilo varstva, to je bilo popolnoma izključeno. Imeti bi moral naravnost kamenito srce, da bi se mogel ustavljati tolikemu čaru in takim prošnjam. Usoda ali Previdnost jo je privedla k meni. Brezdvomno je prišla zato v Richmond, da me poseti. Morda se odgrne že jutri zavesa, in kako bi si očital, ko bi jo sedajle izročil v roke neusmiljene policije. Zazrl sem se v proseeče oči, in moj sklep je bil gotov.

„Helena, obdrživa jo za sedaj pri sebi. Naj bo najin gost.“

Moja sestra ni bila samo ljubeznivo in dobro dekle, bratova želja jej je bila vedno tudi ukaz. Segla je dražestni neznanki v roke in s prijaznim nasmehom je dejala: „Velja torej. Ne pustimo vas za sedaj odtod, marveč izkušali bomo, da vam bo vaše bivanje pri nas kolikor mogoče prijetno. Pojdite takoj z menoj v svojo sobo, da odložite ondi svoje stvari. Potem morate piti čašo čaja. Do jutri se že zopet opomorete, o tem sem prepričana. Tu imate svojo denarnico... O, morate jo vzeti, tujka ste naš gost. In sedaj, Ted,“ — se je obrnila k meni — „brez skrbi lahko odideš, da posetiš svoje bolnike.“

Prikimal sem, in obe deklici sta ostavili sobo. Mlada dama se je še enkrat hvaležno ozrla name.

Bojim se, da sem posvečal onega dne svojim pacientom prav malo pozornosti. Misli na prekrasno bitje, ki je prišlo kakor z drugega sveta nepričakovano na moj dom, z mojim imenom v denarnici, čudna tajinstvenost, ki jo je obdajala, in še bolj čudna izguba spomina, vse to je trdovratno sililo v ospredje vsake bolniške postelje. V svoje pomirjenje nisem imel baš takrat nikakih težkih slučajev. (Dalje sledi.)

Amaconke.

V davnih časih so slovele Amaconke, izredno hrabre jahalke, ki so živele brez mož v Skytiji, na Kavkazu, ob Trintskem jezeru v Afriki in tudi v Grčiji so kazali grobove Amaconk. Te silne ženske so s svojo žensko vojsko prodirale v Azijo in Evropo, uničile so mnogo krajev, a so tudi ustanovile več mest, kakor Smyrno, Efezo, Kyme itd.

Češke pravljice pripovedujejo o čeških Amaconkah, ki so baje l. 739. pomorile svoje može in so vodile takoimenovano žensko vojno. Šele po preteku sedmih let jih je bilo možno popolnoma podvreči. Tudi ruske stare povesti govore o junaških Amaconkah.

Vsekakor morajo imeti mnogoštevilne

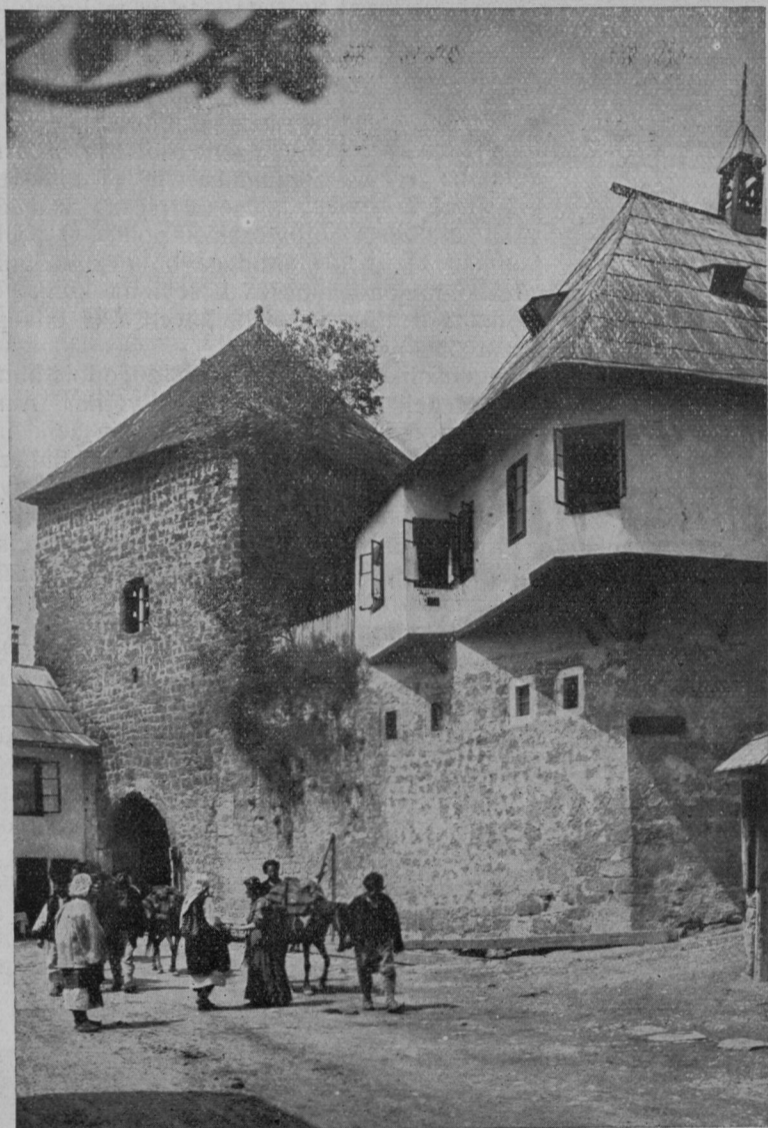
in šle plenečim Švedom nasproti. Tudi cesarski vojaki so takrat nosili bele jopiče. Ko so torej Švedi zagledali oddaleč množico belih jopičev, so menili, da prihajajo vojaki in so se prestrašeni spustili v beg. Hrabre bregenske žene pa so drle za njimi in so jih večinoma pobile. Še danes se imenuje ono mesto, kjer so vrle Bregenčanke potolkle sovražne Švede „Rdeči kot“, in še danes zvone po treh župnijah vsako leto onega dne popoldne, ko so Bregenčanke izvršile ta amaconski čin.

Frančiška Scanagatta, vdova c. kr. majorja Spinija, je v uniformi svojega bojzljivega brata absolvirala vojaško akademijo v Dunaj. Novem mestu ter je postala praporščak l. 1797. Tega leta se je udeležila z varaždinskim polkom vojne v Italiji proti Francozom, ki so bili pod poveljništvom

za seno.“ Kurat v Spingesu pa je pripovedoval, da se je zdela ta dekla Francozom nekako višje bitje. Umrla je v 83. letu in bila pokopana z vojaško častjo. Ta dekla ima spominski kamen na rojstni hiši in na grobu; v Pieve di Livina pa so ji postavili celo spomenik: dekle z vihrajočimi lasmi, s coklami na nogah in z vilami v pesteh.

L. 1808. je v Saragosi neko mlado deklo z imenom Agostina izprožilo top na bližajoče se Francoze. Vojaki so bili zbežali, a topovski strel jim je vdihnil iznova pogum, da so se vrnili k bateriji in odbili francoski naskok na to špansko mesto.

Poljakinji Helena Pustowojtowa, adjutantka generala Langiewicza, in Antonija Tomaszewska, jedva 16letna prostovoljka, sta se takisto zelo odlikovali s svojo čudovito hrabrostjo l. 1800. proti Francozom.

Utrdba nad vhomom v srbsko mesto Kragujevac, cilj naše vojske.

Srbska hiša v Valjevu, kjer so se vršili najhujši boji.

pripovedke o Amaconkah svoj izvor v zgodovinskih dogodkih davne preteklosti. Saj vemo, da pravljice sploh niso docela izmišljene, ampak so globokega pomena in temelje vedno na dogodljajih, ki so se v resnici vršili.

Kakor nam pripoveduje zgodovina, so se ženske v najrazličnejših vojnah pokazale verne sobojevnice svojih mož, bratov in očetov. Skrbele so, da je teklo doma življenje v starem tiru naprej, ko so morali može v boj, čestokrat so pa tudi same posegle dejansko v bitke, v katerih so se borile prav hrabro.

V tridesetletni vojni je pridrl trop Švedov do Bregenskega gozda in je ropal in plenil po tamošnjih krajih. Ker so bili skoraj vsi moški na vojni, ni preostajalo drugega, kakor, da so ženske same branile svoje življenje in imetje pred nasilnimi roparji. Zbrale so se vse bregenske žene in dekleta v svoji narodni noši, v belih jopičih

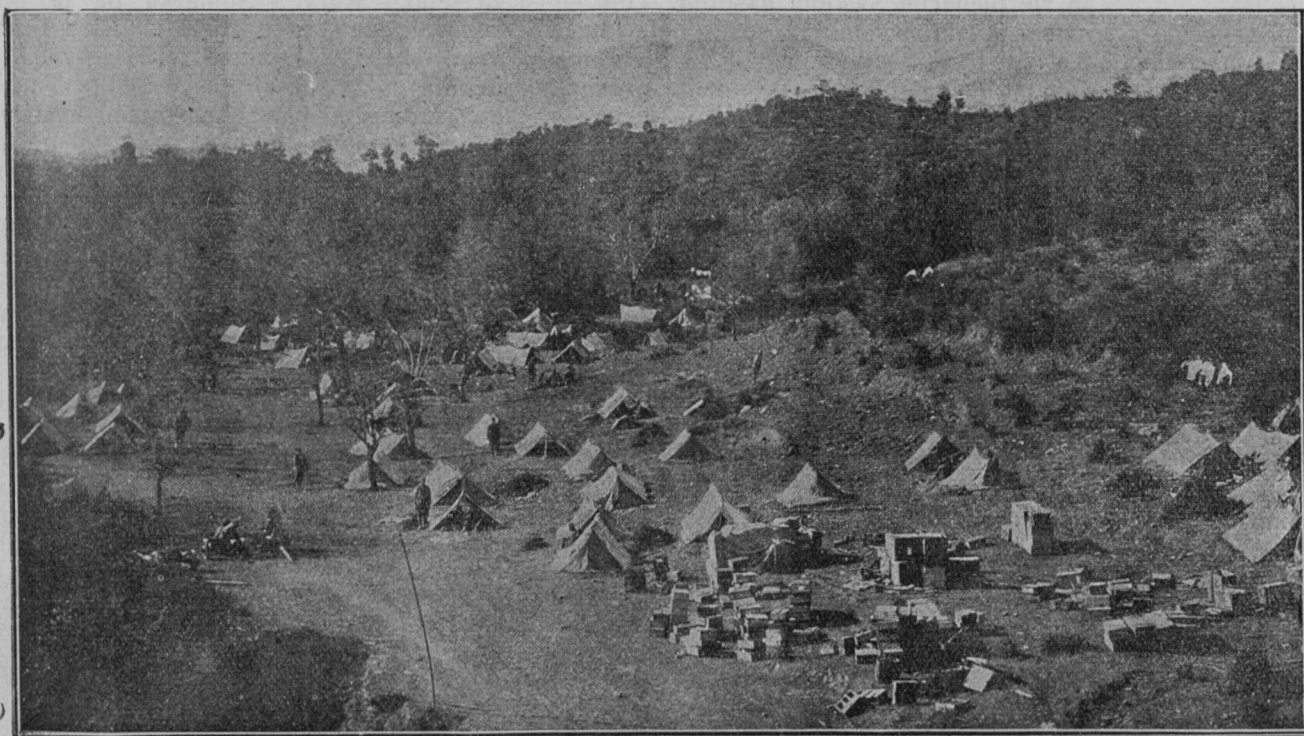
Napoleonovem. L. 1799. se je udeležila s hrvaškimi graničarji blokade Genove ter je l. marca 1800 postala lajtnant. L. 1801. pa je bila upokojena, ker je njen oče izdal generalu Melasu njen spol; l. 1804. se je omožila z lajtnantom Spinijem, ki je l. 1832. umrl kot major. Njegova vdova je potem živela dve pokojnini. L. 1848. se je ta hrabra žena toliko odlikovala kot strežnica ranjencev, da jo je cesar odlikoval. Umrla je l. 1865. skoro 80 let stara v Milanu, kjer so jo pokopali z vojaško častjo.

26letno tirolsko deklo Katarina Lanz je l. 1797. na čelu vojakov z vilami v rokah branila pokopališče v Spingesu pri Brixenu proti Francozom. Major pl. Wörndle, ki je imel nalogo za vsako ceno držati vas Spinges, je poročal uradno: „Videl sem kmečko deklo iz Spingesa, ki je v spodrecanem krilu in z vihrajočimi lasmi stala na pokopališkem obzidju ter je naskakujoče sovražnike suvala z zida z železnimi vilami

Elenorora Prochaskova je služila leta 1814. pod imenom Avgusta Renca kot prostovoljni strelec pri Lützwicah; bila je v bitki pri Göhrdu 25. okt. 1813 težko ranjena ter je junaško umrla. Tudi Friderika Krügerjeva se je odlikovala v bitkah pri Grossbeerenu in Dennewitzu ter pri obleganju mesta Stettina. Kot prostak je dobila železni križec ter je postala podčastnik. Tudi ta ženska je bila težko ranjena.

Zelo pogumna in odločna je bila leta 1807. žena pruskega častnika pl. Bonina v Boleslavi, kjer je s 4 prostaki ujela francoskega brigadnega majorja, generala Lebruna in še več drugih vojakov ter celo francosko blagajnico. V Boleslavi so tej ženski postavili spomenik.

Lani je minilo 100 let, odkar so se hoteli polastiti Francozi na Bledu cerkvenih dragocenosti blejskega otoka. To pa so preprečile hrabre Blejke. Z motikami, lopatami, kosami in krampi so navalile na Fran-

Črnogorsko taborišče na Lovčenu s skladiščem topovske municije.

mrtvi ruski vojak je — dekle!“

Tako se je zgodilo v vojni l. 1914.

Zvedeli smo pozneje, da je bila deklica nevesta ruskega častnika. Tekom vse vojne je stala rama ob rami z njim, dokler ni padla, zadeta v prsi. Njega so ujeli. Dal sem jo pokopati še istega dne.“

In še ena epizoda! V neko bolnišnico v Kijevu na Ruskem so prinesli med drugimi ranjenci tudi nekega ranjenega kozaka. Pri prevezanju rane se je pokazalo, da je ta kozak — ženska. Povedala je, da je žena mladega častnika. Ko je bila proglašena mobilizacija, se je zglasila tudi ona, izborna jahalka, in je bila resnično uvrščena v deseti kozaški polk. O priliki hudega boja je dvignila

težko ranjenega pešca k sebi na konja, da odjaha z njim do ambulance, a je bila pri tem poslu sama ranjena.

Koliko takih in sličnih dogodbic bomo še zvedeli do konca sedanje vojne! Amconke niso izmrle! Naše žene in žene naših sovražnikov so si enake v veliki ljubezni do svojih mož in otrok, v neomajni zvestobi do domovine, kateri so pripravljene prinesiti največjih in najhujših žrtev. Čast junaku, čeprav je sovražnik. Narodna poezija in zgodovina ohranita spomin hrabrim vojakom in hrabrim ženskam.

coze in so jih zapodile s svojo hrabrostjo z otoka v beg.

Naša slovenska zgodovina nam pripoveduje o hrabrih ženskah, ki so uspešno pomagale v bojih zoper Turke. Narodne pesmi in pripovedke opevajo več teh junaških žen in deklet. Najbolj znana je pač 12letna pastarica Škaručanka, ki je zaprla Turke v hišo in je potem tekla po ljudi na polje, da so Turke pobili. Deklica je baje dobila za svoj junaški čin od ujetega poveljnika turške čete 1000 zlatov, češ da zasluži tako plačilo, dasiravno bode moral zaradi nje umreti.

Tudi sedanja svetovna vojna nam je pokazala že celo vrsto neustrašenih, junaških žensk. Tu ni razločka med našimi zavezniki in sovražniki. Kakor nekdanje slovenske kmetice zoper Turke, so posegle tudi belgijske žene prav krepko v boj zoper sovražnika ter so izkušale za vsako ceno prepoditi prodirajočo vojsko s kropom in vrelin oljem; Srbkinje streljajo, mečejo bombe, dajejo tajna znamenja srbskim vojakom, dasi vedo, da jih čaka smrt, če jih naši zalote.

Znana so imena Hrvatice — Hate Gregurilčeve, Eve Baračeve in Ilonke Palinkaševe, ki so kot brzoglavne uradnice na južnem bojišču med žvižganjem krogel in šrapnelov vztrajale pri svojem delu noč in dan, med tem ko so vsi moški tovariši pobegnili. — Poznamo tudi hrabro korporalko, Hrvatice, Štefo Falica.

Iz Rusko Poljske je sporočil te dni neki nemški častnik:

Tu na Poljskem smo. Približno osem kilometrov od takoimenovane „ceste“, v takoimenovani „vasi“, proč od vsake kulture. Prebivalci se nam umikajo otročje boječe. Ako si hočejo pri nas kaj izprositi, tedaj poklekajo kakor v času robstva pred nas na tla in nam hočejo poljubljati rob suknje. V vasi so same razpadle kočje, kakoršnih ne uporabljamo pri nas niti za živino. Dežuje neprestano, kakor da hoče nebo izmiti vse grehe tega sveta. Naši konji se vdirajo do kolen v blato. Štiriinpetdeset ur smo vedno prodirali; končno smo se ustavili v vasi, kjer sem bil priča zaključnega poglavja nekega romana. Ko sem hotel odpreti vrata kmečke hiše, mi je planil nasproti podčastnik z ožarjenim obrazom. Pravkar je bil v gozdu z nekaterimi ljudmi deloma ujel, deloma postreljal pol stotnije Rusov. Počakal je, daso prišli blizu, po-

tem pa so začeli streljati. Stopili smo skozi nizka vrata v sobo, ki je bila z voščeniimi svečami slabo razsvetljena. Najprej sem zagledal otroško-mladega ruskega vojaka s smehlajočim obrazom; zdelo se je, da spi. Stopim bližje, položim roko na njegovo čelo — ki je bilo ledenomrzlo — bil je mrtev. Moštvo se je približalo njegovemu ležišču, da mu sleče mokro obleko. V polkrogu so stali okoli njega — naenkrat mrmranje — kakor da je vse izpreletela groza. Ti korenjaki, ki se niso strašili nikake premoči, so se sedaj obotavljali. Tu stopi nekdo naprej: „Pokorno javljam,

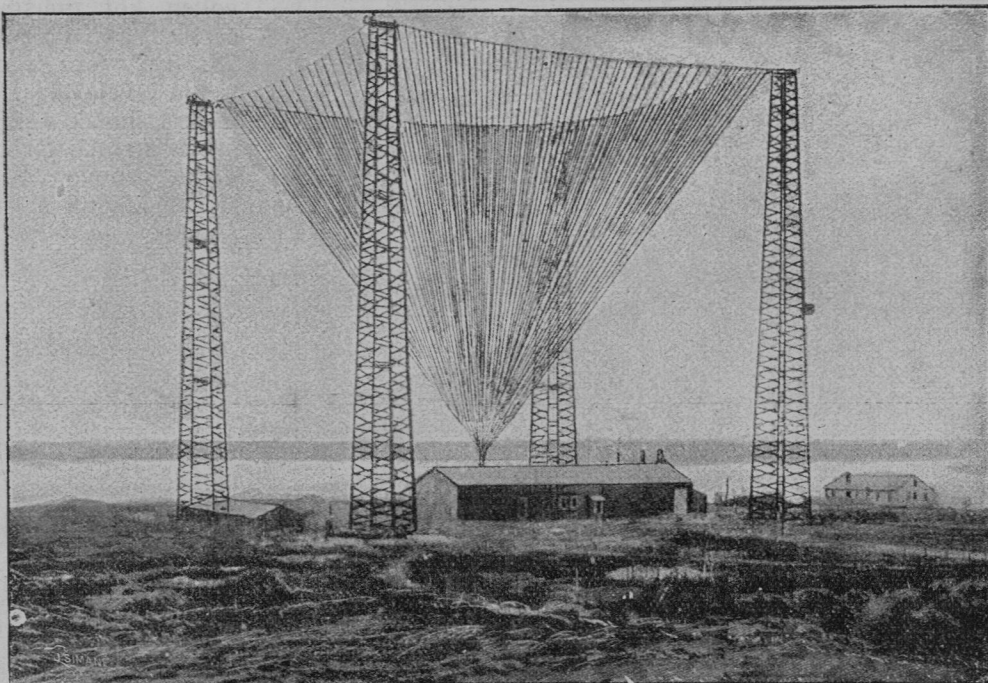
Z bojišča za Belgradom na Srbskem, kjer je ležal že koncem oktobra sneg. Spredej naš reflektor.

Poljakinja.

(Glej naslovno sliko!)

Znano je, da so ustanovili gališki in tudi ruski Poljaki več prostovoljnih legij. Legijonarje so vojaško zaprilegli, jih vojaško uniformirali, jih preskrbeli z vsem orožjem ter jih izvežbali popolnoma po vojaškem vežbeniku. Avstro-Ogrska in Nemčija smatrata legijonarje za vojaške čete, Rusi pa ne delajo med legijonarji, franktirerji in komitaši nobenega razločka ter baje postrele vse zajete legijonarje.

A tudi Poljakinje so zelo bojevite ter vstopajo iz narodnega sovraštva proti Rusom med legijonarje in celo med pravo vojsko. Tako se je v zasneženih zakopih pojavila visoka vitka ženska v črni jezdni obleki, s trdim klobukom na glavi, v rokah puško in revolver, okoli ozkega pasu pa patrone. Skočila je v jarek, tekla z vojaki naprej in streljala na Ruse. To je žena podpolkovnika generalnega štaba Turnaua pl. Mikulič, rojena baronka Stella Wattmanova. Izhaja iz stare plemiške rodbine, ki je dala državi že več častnikov. Tudi ona je zvesta rodbinski tradiciji. Ni več mlada, saj je že njen sin edinec častnik. V Galiciji pri Zalesčikih leži gradič Turnauovih. Ko sta odšla mož in sin na vojno, je ostala sama doma. Rusi so zasedli skoro vso Galicijo, a ona ni pobegnila. Zbrala je svoje slugе, delavce in kmete, poklicala sosede ter kopala strelske jarke. Ko so dospeli Rusi v Zalesčike, jih je s svojimi prostovoljci napadla ter jih odbijala, dokler je mogla. Nato je sedla na konja in odjezdila za možem do Tartarova v Karpatih. Tam je ostala cele dneve v strelskih jarkih s puško v roki ob strani svojega moža in se v družbi vojakov borila z Rusi. Udeležila se je bojev v Novi Bočki, Hosszumezö in Marmaroški Sihoti. Bila je v devetih bitkah vedno spredaj in čudežno neranjena. Kakor pošastna prikazen se zdi ta dama prestrašenim Rusom. O njej se govori med vso severno armado, v štabu, zvedel je o nji celo cesar ter jo odlikoval z visokim redom, ki je določen le za moške. Svare jo, zavračajo in grajajo njeno predrznost. Toda ona ne pozna strahu. „Kjer sta mož in sin, tam mora biti tudi žena in mati!“ odgovarja. „Z orožjem v rokah in na konju sem ostavila Zalesčike. Prisegam, da se z orožjem v rokah in na konju vrnem zopet domov ali pa — poginem.“

Postaja Marconijevih brezžičnih brzojavov v vojne svrhe na Falklandskih otokih
Postajo je uničilo nemško brodovje, a Angleži so nato porazili 4 nemške križarice.

Naš slikar je podal po popisu prizor iz izrednega življenja te tipične Poljakinje.

† Bogomir Hafner

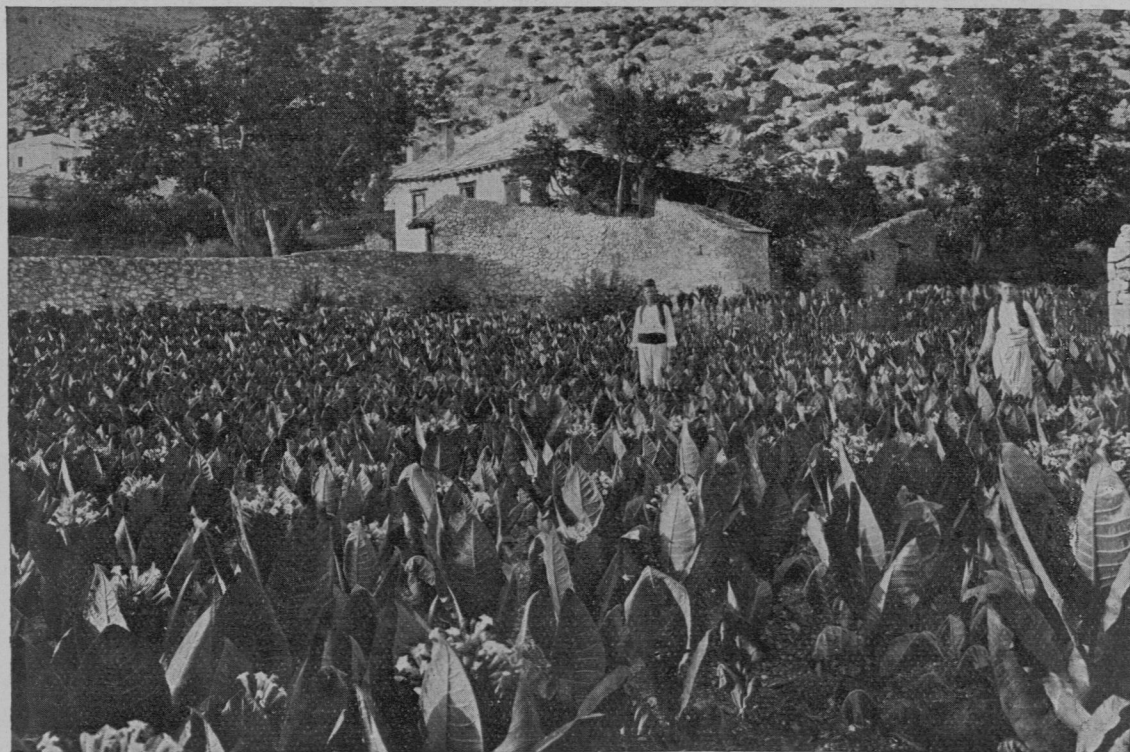
Pri Magyarowu je 10. sept. 1914 v hudi bitki padel, zadet v glavo, v prsi in v noge, gosp. c. kr. nadporočnik slovaško-madžarskega pešpolka št. 67 Bogomir Hafner. Pokojnik je bil ljubljanski Slovenec, roj. l. 1890. kot sin restavraterja in obč. svetovalca Ivana Hafnerja na Sv. Petra cesti št. 47. Dovršivši 4 realčne razrede v Gradcu, je prestopil v kadetno šolo v Strassu in Košicah med Slovaki. Kot praporščak je služil tri leta, nato kot lajtnant na Dunaju. Pred odhodom na bojišče je postal nadporočnik ter se je na bojišču toliko odlikoval, da je bil kot poveljnik stotnije odlikovan z zaslužnim križcem z vojno dekoracijo. Toda kmalu je moral pasti. Bil je blag sin, izredno simpatičen mož ter je bil v svojem slovaškem polku zaradi svoje ljubeznivosti zelo priljubljen. Več let je bil učitelj enoletnih prostovoljcev ter učitelj in poveljnik častniških smučarjev; v zad-

njem času je bil kompanijski pribočnik, ker je bil dober jezdec. Pri rešilnih akcijah, častnih stražah i. dr. je bil pokojnik kot lep, močan in energičen mož povsod prvi poklican. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

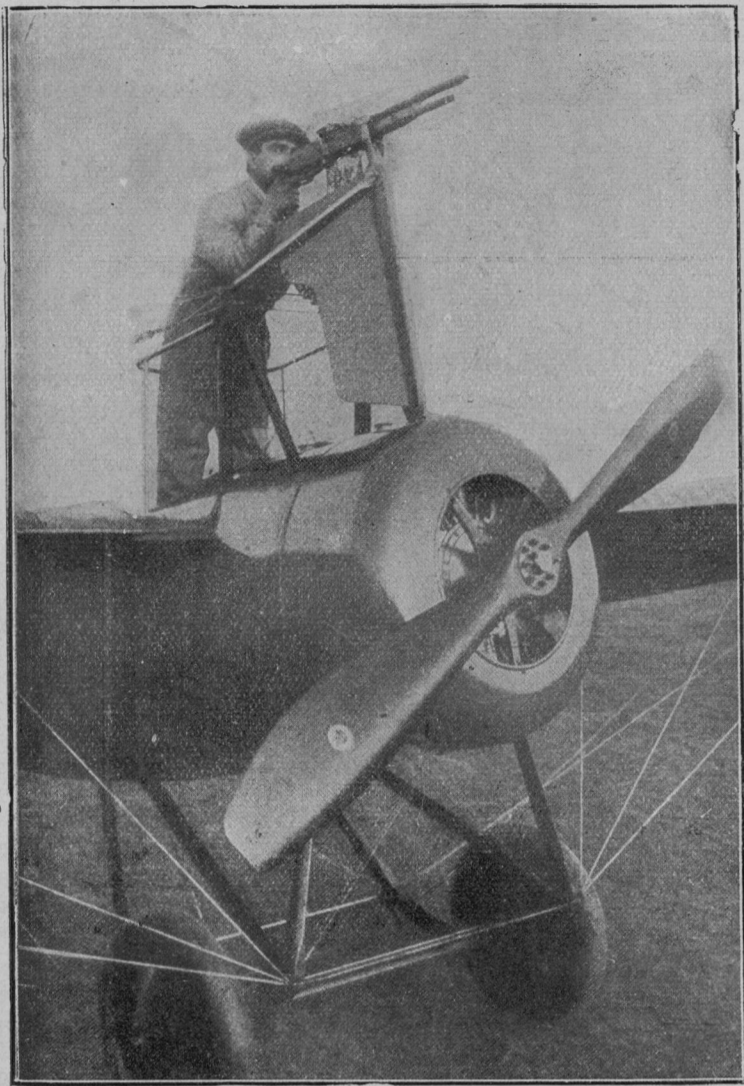
† Friderik Mazuran, c. in kr. stotnik.

Stotnik Friderik Mazuran se je rodil dne 1. avgusta 1873. na Prevojah pri Brdu. Ljudsko šolo je dovršil v Trebnjem in spodnjo gimnazijo v Ljubljani. Vseskozi priden dečko je bil, vedno odličnjak. Po dovršenem sprejemnem izpitu je stopil l. 1887 v infanterijsko kadetno šolo v Libenau pri Gradcu. Tudi tukaj je bil odličnjak in je bil uvrščen po dovršenju ukov avgusta 1891. leta kot praporščak k domačemu pešpolku št. 17. v Ljubljani. Poročnik je postal 1893 in bil premeščen k c. in kr. 3. bosn.-herc. pešpolku v Budapešto, kjer je bil zaposlen kot adjutant pri bataljonu in pozneje pri polku in je postal 1896. leta nadporočnik. Kot nadporočnik je dovršil v Budimpešti korno šolo kot prvi svojega letnika z odliko. Leta 1897. je bil prestavljen v Dobož v Bosno in od ondi komandiran kot učitelj in poveljnik enoletnih prostovoljcev v Sarajevo, kjer je deloval celih 5 let.

Ta junaški častnik se je že v mirnem času odlikoval v mnogih slučajih. Že kot nadporočnik je dobil prvič za zelo uspešno poučevanje enoletnih prostovoljcev, drugič za rešitev 2 vojakov, ki sta bila v nevarnosti, da se potopita, Najvišje priznanje (signum laudis). Razen te dekoracije je bil tudi imejitelj vojaške spominske kolajne, spominskega jubilejskega križca, spominske kolajne bosenske aneksije in spominskega križca l. 1912—1913. Za hrabro in uspešno delovanje in vedenje pred sovražnikom je bil odlikovan z vojaškim zaslužnim križem z vojno dekoracijo. Skoraj dan za dnem je imel priliko odlikovati se na severnem bojišču pred sovražnikom: bil je 47krat v ognju — med drugim se je udeležil bitk pri Zamošču, Komarovu, Krasniku, Dubu, Majdanu in Lvovu. Kazal se je vselej nad vse neustrašeno hrabrega in junaškega. Bil je resnično junak in kot tak je padel junaške smrti dne 18. novembra 1914 ob 6. zvečer pri Kotowiczu na Ruskopoljskem. Pokojni je imel nalogo kot poveljnik 2. stotnije izvršiti „juriš“ na komaj 30 korakov oddaljeno sovražno posadko. Žal, da ga je pri prodiranju zadela sovražna krogla

Tobačno polje v Kragujevcu v Srbiji.

Brzostrelna puška, montirana vrhu aeroplana za obstreljevanje sovražnikovih letal.

v trebuh, kar ga je vrglo na tla in je takoj izdihnil svojo blago dušo. Njegovo truplo se je položilo na bojnem polju pri Mržiglođu, daleč, daleč od njegove domovine k večnemu počitku. Pokojnik ni bil le vzorna dika vojaškega stanu, ampak je bil tudi skozi in skozi poštena, blaga duša, pohleven značaj, skrajno dober človek in zvest prijatelj.

Vzlic temu, da je bil že dolgo let iz Kranjske v tujem, ni pozabil materega jezika in se je pri vsaki priliki tudi v tujini med prijatelji s ponosom imenoval Slovenca. Kako je ljubil svoj domači kraj, je razvidno iz zadnjega pisma, ki ga je pisal svoji ženi na Dunaj z bojnega polja. Med drugim je omenil, da je še čil in zdrav ter da se mnogokrat spominja svoje lepe domovine. Žal nam je slovenskega junaka. Pri njegovih zmožnostih in duševnih vrlinah bi bil brezdvomno dospel do visokega vojaškega dostojanstva.

Bodi mu večni časten spomin!

✠ Karl Lozej.

Prejeli smo sledeči dopis:

V bojih okoli Šabca je bil v glavo smrtno ranjen naš vrli domačin Karl Lozej, član obč. sveta, podstarosta „Sokola“ ter delavni odbornik našega bralnega društva „Narodni Dom“ v Škrbini. Pripeljan je bil z bojišča v nadomestno bolnico v Stolni Belgrad na Ogrskem 5. dec., kjer je 8. dec. v grozinih mukah izdihnil svojo blago dušo. Pokopan je bil z vsemi vojaškimi častmi dne 9. dec. na pokopališču v Stolnem Belgradu. Pokojnik je bil vnet delavec v obeh navedenih društvih in vnet za narod in napredek. Ni se strašil nobenega težkega dela v korist občine ter svojih toli ljubljenskih društev. Bil je poštenjak skozi in skozi in ni se čuditi, da ga je že v 27. letu do-

letela čast, da je bil izvoljen kot prejšnji načelnik za podstarosta „Sokola“ ter za občinskega svetovalec. Umrli je kot junak v 28. letu svoje starosti ter ostavil doma vdovo s tremi sinčki, katerih najstarejši je star šele 4 leta, naj-

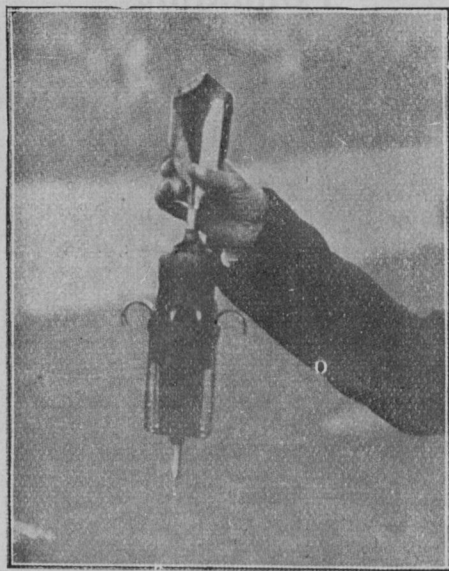
Anton Podlipnik iz Ratec pri Beli peči, umrl v Aradu na Ogrskem vsled dobljenih ran v bitki pri Grodeku v Galiciji.

mlajši pa celo šele par tednov. Hrabremu junaku ter vrlemu občanu bodi lahka tuja zemlja! Vdovi in otrokom pa naše najiskreneje sožalje!

✠ Anton Podlipnik.

Vrl gorenjski fant, je bil rojen 1. 1890. v prijazni vasi Rateče ob vznožju sivega Mangarta in strme Ponce. Kot sin planin je v otroških letih veselo skakal po rateških planinah ter prepeval, da je odmeval jek od visokih gora. Tudi kot mladenič je bil vedno vesel in zabaven. Vojska ga je dobila kot poddesetnika pri 17. pešpolku, 6. stotnije. Bil se je pri Grodeku ter dobil za svoj rojstveni dan 9. sept. smrtonosne rane, katerim je v Aradu 30. sept. podlegel. Tako leži zdaj pokopan slovenski sin planin tam daleč v v ogrski nižavi, obžalovan od vseh, ki so ga poznali.

List „Tedenske Slike“ je najbolj zanimiv slovenski ilustrovani tednik. Razširjajte ga in pridobivajte mu novih naročnikov!

Avijatska bomba, kakršne mečejo Nemci na ruska in francoska sovražna mesta iz aeroplanov.

EMIL GABORIO:

36. nadaljevanje.

Izgovor krivca.

To je bil sad trodnevnega poizvedovanja.

V ponedeljek je prišel Tabaret na vse zgodaj v justični dvorec, poprašat, ali so dospeli akti o prejšnjem življenju vdove Leruževe.

Aktov ni našel, pač pa je srečal na koridorju Ževrola in njegovega moža. Načelnik kriminalne policije je triumfalno očividno. Ko je zagledal Tabareta, ga je poklical k sebi:

„No, kaj je novega? Ali ste spravili zopet koga srečno pod nož? Da, da, že vidim, da vas miče priti na moje mesto!“

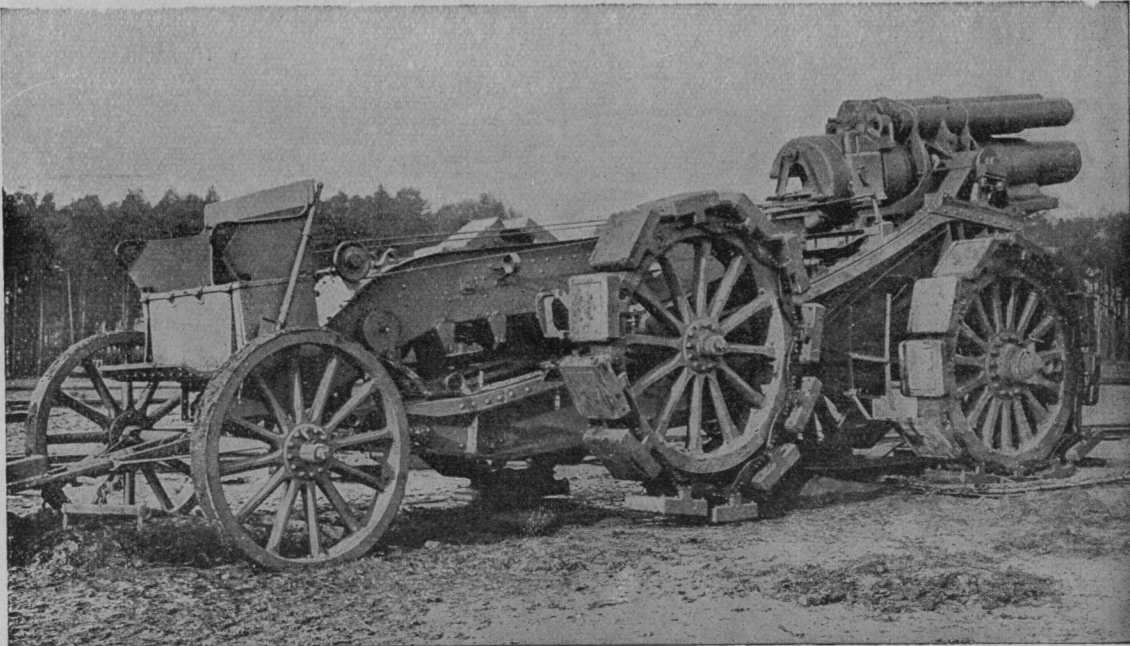
Toda gospod Tabaret je bil danes ves izpremenjen. Zavest lastne zmote ga je delala skromnega in ponižnega. Niti zmenil se ni za Ževrolove šale, ki so ga razburjale sicer neznansko; povešal je glavo tako žalostno, da se je Ževrol kar začudil.

„Le posmehujte se mi, gospod Ževrol, rogate se mi brez usmiljenja. Zaslužil sem!“

„Ej, ej, kaj pa? Ali je rodila vaša strast spet novo mojstrsko delo?“

Žalostno je zmajal Tabaret z glavo. „Ah, nedolžnega človeka sem spravil sodniji v roke, in zdaj ga nočejo izpustiti.“

Ževrol je bil ves vzradoščen; zmago-slavno si je pomel roke.

Nemški veliki topovi s posebnimi kolesi, s katerimi je možno tudi preko močvirnih tal in po snegu.

„To je pa res mojstersko; vsa čast vam! Spraviti nedolžnega v luknjo, to se ne posreči vsakemu! Moj poklon, gospod Izvohovič, čestitam vam!“

„Ne ponižujte me še bolj,“ je dejal Tabaret. „Kaj hočemo, kljub svojim belim lasem sem šele začel v vašem poklicu. In ker sem imel parkrat uspeh, sem se prevzel in postal domišljav. Priznam, le žal, da prepozno, da sem le mojster skaza, dočim ste vi, gospod Ževrol, nepobitno mojster v svoji obrti. Ah, ne zasmehujte me dalje; rajši mi dajte dober svet. Sam ne morem več popraviti nesreče, a če bi mi hoteli pomagati vi...“

Ževrolu so se silno laskale take besede; dobro mu je delo, videti Tabareta, ki mu je natihem zavidal njegovo bistroumnost, namah tako ponižanega. Sklenil mu je torej iti nekoliko naproti.

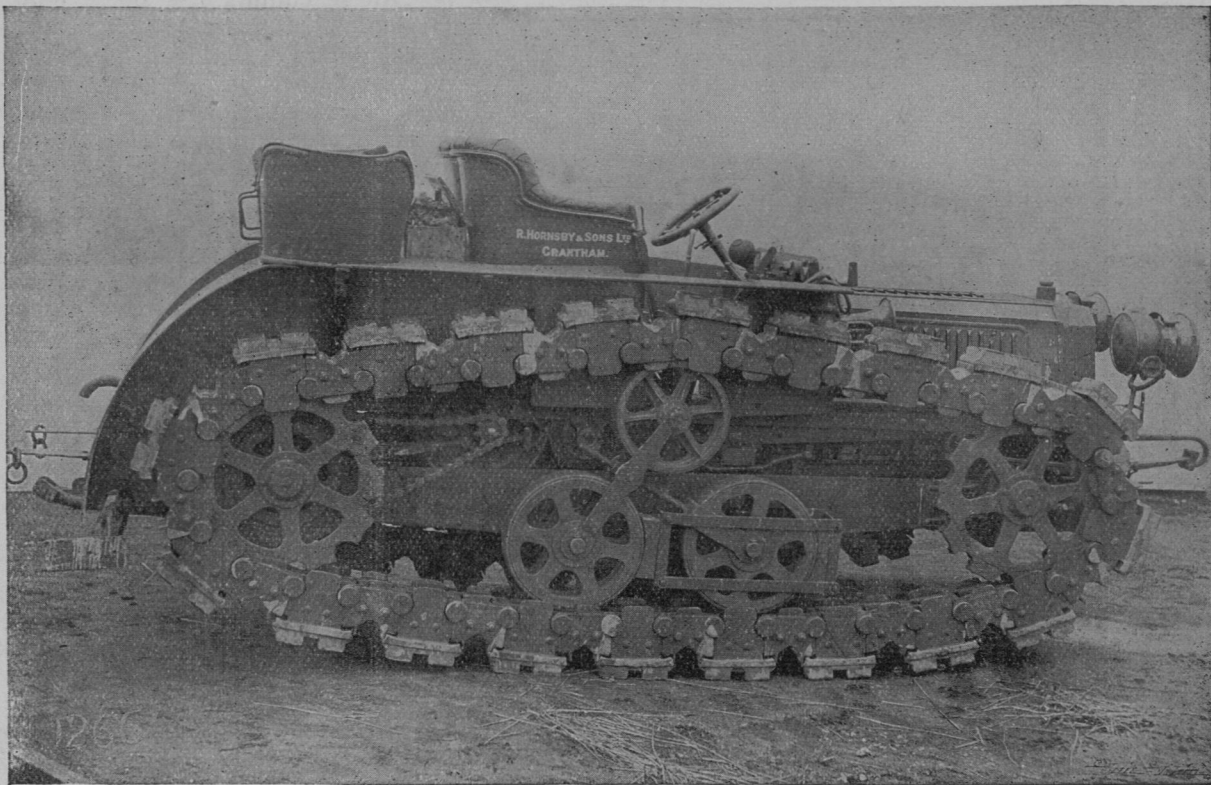
„Če vas prav razumem, gre za tisto reč v La Žonšeri?“

„Ah, da, ljubi gospod Ževrol. Hotel sem opraviti brez vas, in zdaj tičim v zagati.“

Tabaret je gledal še vedno žalostno kakor grešna duša, toda v svojem srcu je vriskal, rogaje se:

„Norec ti nečimerni! Le čakaj, podkadam ti tako, da mi poveš vse, kar hočem vedeti!“

Zdelo se je, da se Ževrol še obotavlja. Srce se mu je naslajalo ob možičkovem trepetanju. Naposled je dejal zelo velikodušno:

Avtomobil z novimi kolesi za vožnjo topov preko močvirja in po snegu.

„Pomirite se, očka Izvohovič. Danes sicer nimam časa, ker moram še poročati, toda če pridete jutri zjutraj k meni, lahko pokramljava malce o tej zadevi. Nekoliko pa vas lahko potolažim že danes. Ali veste, kdo je ta mož, ki sem ga privedel danes s seboj?“

„Ne; ah, prosim, povejte mi, ljubi gospod Ževrol!“

„Torej: mož, ki sedi tu na klopi ter čaka preiskovalnega sodnika, je — — mož umorjenke v La Žonšeri.“

„Ah, kaj! To ni mogoče. Ne, ne, za norca me imate, gospod Ževrol!“

„Častna beseda, da govorim resnico. Prašajte njega samega.“

„Tak babnica ni bila vdova?“

„Menda ne, ko sedi njen srečni soprog tu pred vami.“

„Oh! — — pa ve kaj važnega?“

Ževrol je ponovil kratko, kar je bil povedal Leruž njemu in preiskovalnemu sodniku. Zaključil je s ponosnimi besedami: „To je, mislim, vendar enkrat pozitiven napredek; kaj pravite?“

„Jaz? Oh, nič — — ampak moj pek! Toliko, da nisem pozabil nanj!“

In že ga ni bilo.

Osuplo je strmel Ževrol za njim. „Meša se mu,“ je zamrmral sam pri sebi.

Tabaret pa je dirjal kakor preganjan srnjak po ulicah in proti domu. Njegovi možgani so delovali vročično: Noel, ubogi Noel; to je bil hud udarec zanj. Kako kratko je bilo njegovo veselje! In kako je z Albertom? No, kajpak, svoje sodbe o njem mu zato še ni bilo treba izpremeniti. Albert gotovo ni vedel o tem ničesar. In oče njegov še manj. Toda gospa Žerdjeva? Ona je vedela gotovo, da niso zamenili otrok? In ko je Noel našel pisma ter ji omenil to, mu je nedvomno pojasnila njegovo zmoto. Da — stoj, kaj pa je to?

Tabaret se je prestrašil svoje misli tako zelo, da je obstal sredi ceste kakor vkopan.

Potem je moral vendar Noel umoriti vdovo Leruževu, da ne bi mogla izpovedati, da se zamemba ni izvršila! In papirje, ki bi služili v dokaz, je Noel sežgal.

Z grozo je zavrnil to misel. Da, da, tako daleč pride človek, ako precenjuje samega sebe; zdaj vidi že v svojih najboljših prijateljih morilce in zločince. Noel, ta plemeniti, žlahtni značaj! Kako se ga je mogel dotakniti s svojo sumnjo! „Jaz tepec“ je škrtnil Tabaret srdito. „Enega sem že spravil po nedolžnem v luknjo, pa mi še ni dovolj. Zdaj hočem spraviti tudi Noela na vešala. Tepec jaz!“

Dviganje vojnega balona, privezanega z vrvmi, za opazovanje sovražnikovih pozicij. Take balone ima vsaka naša armada.

Strojna puška, montirana na avtomobilu za zasledovanje zrakoplovov.

Toda bilo je vse zaman. Misli se niso dale odgnati: Kaj če bi bil Noel vendarle morilec?

Pred vrati svoje hiše je zagledal Tabaret že oddaleč kočijo. Pomislil je, koga izmed njegovih najemnikov bi bil utegnil doleteti tako imeniten obisk. Na hišnem pragu je srečal starega oderuha Kleržota. Bilo mu je prav neprijetno presenečenje, zakaj navzočnost tega gospoda v kaki hiši je pomenila vedno ruinirano premoženje. Tabaret je poznal starega krvosesa že dolgo.

Nagovoril ga je: „No, koga ste se lotili v moji hiši? Koga pa hočete že zopet ruinirati?“

„Ruinirati?“ se je postavil Kleržo ogorčeno. „Kako morete rabiti o meni takšno besedo! Le vprašajte mladega odvetnika tu gori, če mu je žal, da se je seznanil z mano in ubogal moje nasvete.“

Mučno čustvo je prešinilo Tabareta ob teh besedah. Noel, previdni Noel ima posla s Kleržotom? Kaj pomeni to? Ah, kaj, gotovo je nedolžna zadeva. In vendar — Tabaret se je spomnil tistih petnajst tisoč frankov, ki jih je posodil ta teden Noelu. In glasno je dejal: „Ah, ta je! On pa že; mož troši mnogo denarja.“

Upal je, da razveže Kleržotu jezik s temi besedami.

Kleržo je vedno branil svoje žrtve. „Ne, ne, on sam ne troši mnogo. Toda ona, njegova punica! Kakor je majhna, denar zna metati na ulico po prgiščih.“

Čimdalje lepše! Noel je imel stike z damo, ki jo je označil celo Kleržo za lakomiselno. To je pomenilo mnogo; trd udarec je bila Tabaretu ta izjava. Vendar pa se je zatajil, boječ se, da mu potem ne bi povedal ničesar več.

„Mladost je norost,“ je menil ravnodušno. „Bog ve, koliko stane Noela na leto ta ljubezen?“

„Vedi vrag! V teh štirih letih, odkar jo pozna Noel, je pogoltnila najmanj svojih petstotisoč frankov.“

V štirih letih petstotisoč frankov! Pol milijona! Tabaret se je prijel za glavo, kakor da mu je padel bat po njej.

Noel je bil ruiniran! Ruiniran popolnoma!

„Ali se čudite?“ je po-baral oderuh. „Nemara je tudi vam kaj dolžan? Bodite brez skrbi; navihanec je. Bogata ženitev se mu obeta zdaj. Vidite, jaz, ki sem drugače tako oprezen, sem mu posodil šestindvajset tisoč frankov na menico.“

Oderuh se je poslovil. Tabaret je obstal ves prepaden pred vrati svoje hiše. Noel, ki ga je ljubil kakor rodnega sina! Noel poštenjak! To ni bilo mogoče. Oderuh je moral vsaj pretiravati. Nemogoče je bilo, da bi bil za pravil Noel vse svoje in materino premoženje.

Zdajci pa je prišumela mimo njega svila, baršun in čipke. Predražestna majhna temnolaska je hitela mimo Tabareta in skočila lahkinih nog v kočijo. Ne da bi jo pogledal v svoji zmedenosti, je stopil starec v hišo.

Na stopnicah ga je srečal hišnik. Mož je ogledaval dvajsetfrankovski zlat na svoji dlani in majal še vedno ne-verno z glavo. Obrnil se je h gospodu Tabaretu: „Oh, gospod Tabaret, ali ste videli

lepo damo? Dvajset frankov mi je dala, da sem ji povedal par malenkosti o gospodu Noelu Žerdiju. Gospod Noel se hoče menda ženiti, in lepa dama je bila jako huda zato. Najbrže bo njegova ljubica. Zdaj vem, zakaj ga ni nobeno noč doma.“

„Koga? Gospoda Žerdija?“

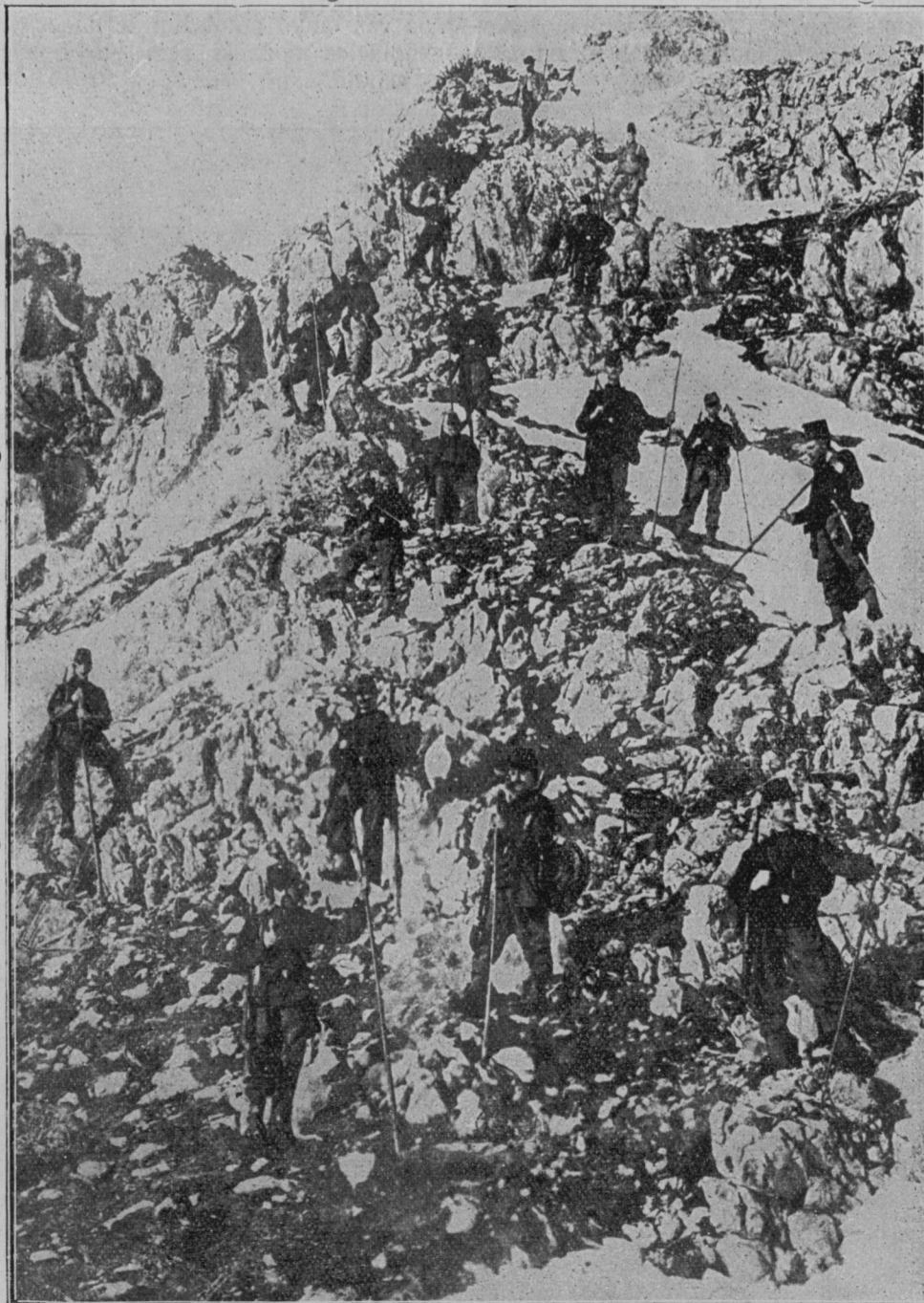
„Koga drugega? Molčal sem o tem, ker menda sam ni hotel, da bi ga ljudje opazili. Vedno je smuknil v hišo skozi mala vrata; nikoli ni zvonil, da bi mu prišel od-klepat.“

Tako govoreč je gledal hišnik še vedno svoj zlatnik. Ko je dvignil oči, češ, kaj poreče gospod Tabaret, ni bilo o njem duha ne sluha.

„No, kaj pa je to? Ali je tekel stari dedec za punico? To jo izkupi, grešnik stari!“

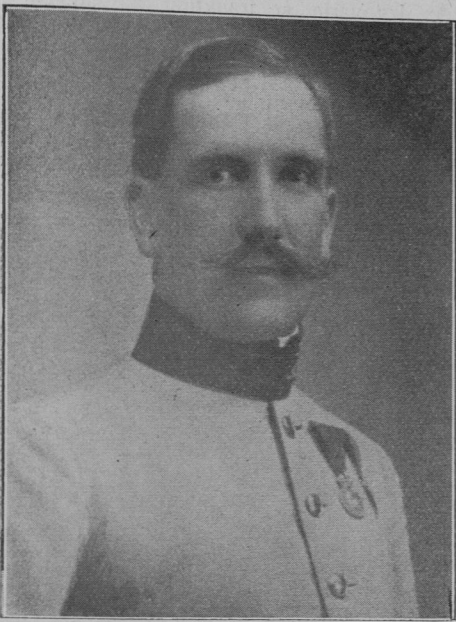
Hišnik se ni varal. Tabaret je tekel v resnici za damo v elegantni kočiji. Kar bliskoma mu je bilo šinilo v glavo: z njeno pomočjo izvem lahko vse! Planil je torej na ulico in zdirjal za njo.

Voz je zavil pravkar okrog vogala. „Bog nebeški, če mi uide!“ Tabaret je letel po cesti, kakor da mu je šele dvajset let. Zdaj je bil na vogalu, in tam, niti ne dvajset korakov od njega, se je že ustavila kočija. Dolga vrsta voz je zapirala cesto. Toda zaman je gledal Tabaret, kje bi videl prazen voz, da bi se mogel spustiti za njo. Drugače je stalo na tem vogalu vedno polno izvoščkov, zdaj pa, ko bi ga

Težaven prehod čez Karpatate: Naše straže v visokih Karpatih.

† C. in kr. stotnik Friderik Mazuran, padel na severnem bojišču.

bil potreboval, ni bilo nobenega. Kočija se je izmotala medtem iz gnječe ter zavila v ulico Tronše. Tabaret je tekel, kar so ga nesle noge. Vedno hitreje je drdrala kočija, in Tabareta so zapuščale moči. Noge so mu drgetale in čutil je, da zmore kvečjemu še par korakov.

Takrat pa se je približal vendar že prazen izvošček. Obupno mu je pomignil Tabaret. Še en napor — skok — in sedel je že v vozu. „Za tistole modro kočijo, hitro! Dvajset frankov!“ je zaklical.

„Velja!“ je dejal voznik in pomežiknil pomembno, misleč sam pri sebi: „Gotovo je zalotil stari svojo ženo v nezvestobi. Saj poznamo take zgodbe!“

Ošinil je konja z bičem in ga pognal z največjo naglico.

Komaj pa sta bila na bulvarju, že se je ustavila kočija pred eno najelegantnejših trgovin s čipkami. Tabaret je videl ravno še, kako je smuknila mična ženskcica v prodajalno.

„Aha! Tako romajo med svet tisočaki! Pol milijona v štirih letih. Bože, ali so moški neumni! Zasipati z denarjem takšna bitja, da ga tratijo za čipke in druge neumnosti!“

Dama ni ostala dolgo v prodajalni. V kočijo pa ni sedla takoj, šla je par korakov dalje in stopila k starinarju.

„Pokupiti hoče pol Pariza!“ je pomislil Tabaret. „Gotovo ima zdaj v delu mojih petnajsttisoč frankov. Ne, jih ne bo imela, če misli delati tako!“

Gospod Tabaret se je še dolgo učil potrpežljivosti tisto dopoldne. Kočija se je vozila od prodajalne do prodajalne, brez konca in kraja. Naposled se je ustavila pred sladličarno. To pot je trajalo dobre četrt ure, preden je stopila dama zopet na ulico. A zdaj je kočija zavila s trgovskih cest, krenila v ostrem diru po Montmartrski cesti in obstala nazadnje pred hišo v Provanški ulici. Dama je izstopila, kočija je oddrdrala prazna svojo pot.

Urno je smuknil Tabaret za damo v hišo in popadel hišnika, ki mu je prišel naproti. „Kako je ime dami, ki se je pripeljala pravkar?“ je prašal osorno.

Hišniku se očitvidno ni ljubilo odgovorjati na to vprašanje.

Tabaret je prašal še enkrat in še osorneje nego prej:

„Kako je ime dami, pravim!“

Hišnik je bil uplašen. „Gospa Julijeta Šafurjeva,“ je dejal.

„Kje stanuje?“

„V drugem nadstropju.“

Par minut nato je bil Tabaret v salonu neznane krasotice. Moral je čakati, zakaj rekli so mu, da se gospa Julijeta preoblači, ker se je pravkar vrnila iz mesta.

Tabaret se je čudil neverjetnemu razkošju, ki se je košatilo po tem salonu. Kleržo ni pretiraval. Vsak posamezni kos oprave je pričal o izbranem okusu in predstavljal majhno premoženje.

Julijetin vstop je prekinil njegovo preišljevanje. „Želeli ste govoriti z mano, kaj ne?“ je prašala z gracijoznim poklonom.

„Noelov prijatelj sem, njegov najboljši prijatelj takorekoč, pa bi rad — —“

„Izvolite sesti, gospod,“ mu je segla Julijeta prijazno v besedo.

„Madam, rad bi govoril z vami v resni zadevi. Vaš poset v hiši gospoda Žerdija —“

„Ali že ve Noel, da sem bila tam? Kdo, vraga, mu je povedal?“

„Torej, dete drago — —“ je začel Tabaret v dobrohotno prigovarjajočem tonu. Prekinila ga je nestrpno.

„Že vem, kaj hočete. Noel vas pošilja, da mi napravite pridigo. Da, da, že vem. Dovoljkrat mi je zabičil, da ne smem priti

† Karl Lozej, padel na južnem bojišču.

v njegovo hišo. Toda nisem se mogla premagati. Ali menite, da je veselo, imeti takšnega puščavnika za ljubčka? Takšnega skrivnostneža, molčečneža in zagonetneža!“

„Storili ste veliko neprevidnost!“

„Zakaj? ker se hoče ženiti? Zakaj mi ne prizna?“

† C. in kr. nadporočnik Bogomir Hafner, padel na severnem bojišču.

„In če ni resnica?“

„Pa je! Govorila sem s Kleržotom, starim oderuhom. Njemu je priznal. Da ima nekaj v mislih, je jasno kakor dan. Ves zadnji mesec je čisto izpremenjen; ni ga več spoznati.“

Tabaret je hotel dognati predvsem, ali si ni Noel priskrbel alibija za večer umora. To je bilo sila važno zanj. Ako je bil alibi tu, ni bilo več dvoma o Noelovi krivdi. In to je hotel ugotoviti. Prašal je tedaj:

„Mari hočete zabraniti Noelu ženitev?“
(Dalje prihodnjič.)

Koledar

je dotiskan, a ker ga knjigovez še ni mogel zvezati, ga, žal, nismo mogli priložiti že tej številki, kakor bi bili radi; priložimo ga pa gotovo prihodnji t. j. 4. številki.

P. n. naročnike prosimo oproščenja, da se je koledar tako zakasnel, a vsled vpoklicanja mnogih stavcev in knjigoveških pomočnikov k vojakom ni bilo mogoče dela prej izvršiti. S koledarjem bodo naši naročniki letos zelo zadovoljni, ker vsebuje mnogo povesti, pesmi, slik, pregled vojnih dogodkov itd.

Vse p. n. naročnike, ki še niso obnovili naročnine, uljudno in nujno prosimo, da jo takoj vpošljejo. Kdor ne obnovi naročnine, mu ustavimo pošiljanje lista ter ne dobi koledarja.

Črnovojniki s Št. Vida nad Valdekom ob slovesu v vojaško službo.

Minoli teden.

Senzacija minolega tedna je bil nepričakovani odstop zunanjega ministra grofa Berchtolda. Odstopil je iz tehničnih osebnih razlogov: nekateri listi trdijo, da zaradi utrujenih živcev, drugi da zaradi močnejše energije grofa Tisze, ogrskega

Herman Rudež, nadučitelj v Dekanih pri Koprju, se je bojeval na severnem bojišču in je umrl v bolnici v Kremsu.

ministrskega predsednika. To pa so le ugibanja brez dokazov. Gotovo je, da je postal novi zunanji minister Tiszov prijatelj in zaupnik, baron Burian, ogrski hišni minister, bivši skupni finančni minister in upravitelj Bosne in Hercegovine. — General Frank, osvovitelj Belgrada, je stopil v pokoj kakor general Potiorek, ker sta zbolela. Oba sta bila pri cesarju. — Na južnem bojišču vlada vobče mir; le na mejah se vrše med predstražami neznatni spopadi. Tudi pred našimi pozicijami v Galiciji in Karpatih vlada večinoma mir, ker megla in sneg zadržujeta večje akcije. Ob Bzuri in Nidi pa grme topovi z obeh strani. Naši in Nemci so odbili vse sovražnikove naskoke. Zdi se, da pripravljajo Rusi velike operacije v srednji Poljski. Velika bitka

Valentin Lavbič, učitelj v Trbovljah, je padel kot enoletni prostovoljec na severnem bojišču.

30 km pred Varšavo traja dalje brez odločitve. — V Belgiji se vrši boj še vedno okoli Nieuporta, kjer pa so Nemci napredovali. Na Francoskem se vrše boji večinoma na vsej fronti dalje. Francozi so bili premagani pri Soissons, Perthesu in Reimsu; tudi v zgornji Alzaciji in v Argonskem lesu napadajo Nemci in Francozi. Tudi ob belgijski obali so boji, ki se jih udeležuje angleško brodovje. Francosko vojno ministerstvo se je vrnilo v Pariz, kjer vlada baje navadno življenje. Gledališča so odprta. — S Kavkaza prihajajo za Ruse neugodne vesti; položaj pa je še nejasen. Tudi iz Egipta ni poročil; Turki in Angleži pomnožujejo svoje čete. Na Angleškem se ne oglašajo zadostno prostovoljcev za vojsko. Nemški aeroplani so ometavali z bombami angleške luke. — Iz Rima poročajo, da se Italija pripravlja za vsak slučaj na vojno; danes stoji že 600.000 mož pod orožjem, koncem februarja pa jih bo že 800.000. Vse se vežba, municija je nakupljena, tovarne za avtomobile in bicikle delajo noč in dan, cenzura je zelo stroga in povsod vlada velika razburjenost. Tudi javno posojilo ene milijarde se zbira. Italija ostane nevtralna, a pripravljena, da je dogodki ne presenetijo. Tudi Rumunija je mobilizirala, a ostane mirna ter se pogaja še z Bolgarijo. — V sredo so imeli v Italiji strašen potres, ki so ga čutili v Rimu in ki je povzročil v južnih pokrajinah velikansko škodo. Mesto Avezano je uničeno ter je bilo 25 tisoč oseb ranjenih in ubitih. Več mest in vasi je porušenih. Lahi imajo torej dovolj žalosti in skrbi, da ne morejo misliti na vojno.

Listnica uredništva.

G. C. v Trstu. Obitelji dr. Sosiča smo poslali pismo s prošnjo, da nam pošlje sliko † dr. Andreja. Žal, da smo prejeli svoje pismo nazaj kot nedostavljivo.

Gdč. P. K-č, S. Prem. „Ideal“. Najprej se učite slovnice in pravopisja, nato sloga. Če dobite nato čez nekaj let „dar nebeških poezij“, se šele pokaže. Zdjaj ga seveda še nimate.

Raznim pošiljalcem fotografij. Vse uporabimo polagoma, ker naenkrat ni mogoče. Prosimo pa vselej podatkov! Prosimo le dobrih slik

G. T-č v C. Da, uganili ste. Za 1. št. smo imeli že velik nasloven klišé po risbi slov. risarja.

J. B. v Trstu. Kaj pomenijo besede franktirer, legijonar in komitaš? Franktirer je francoska beseda, sestavljena iz frank = svoboden, tireur =

strellec. Izgovarja se franktirér (na zadnjem zlogu naglašena). Franktirerji so nevojaški prostovoljci, ki v času vojne zahrbtno napadajo sovražnika, kjer ga zalotijo. Legijonarji (po latinski besedi legio = truma) so prostovoljne, a vojaško organizirane čete, komitaši (po latinski besedi comes = tovariš) so srbski prostovoljci nevojaki pod vodstvom bivših častnikov in podčastnikov. Franktirerje imajo

Sebastjan Krotky, učitelj v Poljčanah, se je bojeval na južnem bojišču in je utonil v reki Drini.

Belgiji in Francozi. Zaradi njih je Belgija strašno trpela. Nemci so se brezobzirno maščevali zaradi njihovih napadov ter so porušili mesta in vasi, franktirerje pa postrelili brez parda. Po vojnem pravu je nedopustno, da bi se nevojaki vmešavali v vojno. Ako sovražnik zasede kak kraj, mora biti ljudstvo mirno. Le v tem slučaju poskrbi vojaška oblast, da ostanejo tudi vojaki mirni in se kraju ne zgodi nič žalega. V Belgiji in Srbiji pa so franktirerji in komitaši prinesli najhujšo nesrečo na cele okraje ter so povzročili smrt tudi mirnim in nedolžnim ljudem.

Listnica upravnštva.

Gosp. Avg. Poljšak: Prejeli 2 K 50 v iz Celovca. Prosimo natančnega naslova.

Domobranci si napravljajo na bojišču na sv. večer božično drevo.

Razumnost

je uspeh dela naših možganov. Ti pa samo takrat lahko jasno mislijo, ako jih ne motijo ali ne slabe bolečine, pomanjkanje spanja, nervoznost in pritisk krvi. Mi rabimo zato ob pomanjkanju spanja, nervoz-

nosti, pritisku krvi, prenaporu, revmatičnih bolečinah Fellerjev bolečine tolažeči, osvežujoči, pomirjajoči rastlinsko esenčni fluid z znamko „Elsafluid“, ker nam pripravi zdravo spanje, miren obtok krvi, močne živce in nam daje zmožnost, da jasno mislimo in preudarjamo. Mnogo zdravnikov ga rabi in priporoča in tudi

naši bralci naj bi si naročili 12 steklenic za 6 K franko od Iekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 280 (Hrvatsko), takisto pa tudi Fellerjeve odvajalne, prebavo pospešujoče, kri čisteče rabarbarske kroglice z znamko „Elsakroglice“, katerih 6 škatlic stane franko samo 4 K 40 vin. **reos** — —

Važno poročilo. Ker je za časa vojne malo denarja in mnogim ni mogoče kupiti najpotrebnejšega blaga, za obleke in perilo, za sebe ali otroke, se je odločil trgovec **I. N. Šošarič, Maribor, Gospodska ulica št. 5,**

da bode kljub temu, da se je v tovarnah vse podražilo, prodajal vse ceneje kakor popreje. Platno druk in porhat po 36, 40, 50 in 56 vin. Volneno blago za obleko po K 1—, 1'20, 1'50. Ker se veliko razproda, je dobiti tudi velika množina lepih ostankov ki se veliko pod ceno prodajajo. Ceniki in vzorci se dobijo poštne prosto. Za neugajajoče se vrne denar. 188

Halo! Kdo želi zadeti glavni dobiček?

Ta naj nemudoma naroči izborno turško srečko na ugodno mesečno odplačevanje in v srečnem slučaju zamore postati v kratkem bogataš s 400.000 franki! Turške srečke igrajo šestkrat v letu in mora vsaka srečka zadeti! Izdana kupnina tedaj nikakor ni izgubljena, ker se celo v najneugodnejšem slučaju skoro docela povrne. Prihodnje žrebanje se vrši že dne 1. februarja. Najcenejša in najbogatejša loterija! Pojasnila daje in naročila sprejema: Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana. Sprejemajo se tudi naročila na najsrečnejše številke razredne loterije!

En sam glas gre okoli o Kolinski kavni primesti: da je najboljši kavni pridatek, ki daje kavi izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo. Zato jo naše gospodinje tako rade kupujejo in jo tudi drugje priporočajo. Zaradi svojih dobrih lastnosti se je Kolinska kavna primes priljubila v vseh krogih. Tudi zato jo imajo naše gospodinje rade, ker je pristno domače blago. Priporočamo prav toplo izvrstno in pristno domačo Kolinsko kavno primes in Vas opozarjamo v vašem lastnem interesu, da zahtevate v prodajalni vedno izrecno samo ta kavni pridatek!

Kje je sinček, ki nese malico?

Rešitev skrivalnice v prejšnji številki: Kje je lisica? Obrni sliko na levo stran, v levem kotu je vrisana podoba plazeče se lisice.

Priporočamo sledečo knjigo:

Dr. Velimir Deželič: V službi kalifa, zgodovinski roman. Prevel Starogorski. Broširano 2 K, vez. 3'20 K.

NAJLEPŠI SPOMIN

na ljube starše, ljubljenega otroka, dragega prijatelja ali ljubeznivo prijateljico je njih po fotografiji povečana lepa umetniško izvršena slika. Ta slika je najlepše in najprimernejše darilo za god in druge prilike.

Najčastnejši spomin na naše ljube, drage, ki so na bojnem polju ali ki so že padli na polju slave za domovino, je njih po fotografiji povečana slika.

Ker umetniško dovršena, po fotografiji povečana slika ni le kras vsake kmetske sobe in vsakega gospodskega salona, temveč je dokaz tudi spoštovanja in ljubezni do taistega, ki ga slika predstavlja, bi naj imela vsaka rodbina take slike svojih dragih. Še dolgo, ko jih bo že krila črna zemlja, bo slika trajen spomin na nje.

Cene v kronah.

velikost slike v cm	Doprsna slika	Dokolenska slika ali pokrajina	Dvojna doprsna slika ali slika jezdeca	Dvojna dokolenska slika ali dve figuri	Skupina 3 doprsnih slik	Večje skupine
13 : 18	9'—	10'—	11'—	11'—	12'—	14'—
18 : 24	10'—	11'—	15'—	15'—	16'—	18'—
26 : 32	11'—	13'—	18'—	18'—	20'—	22'—
30 : 40	13'—	16'—	20'—	20'—	22'—	24'—
42 : 53	15'—	18'—	22'—	24'—	26'—	28'—
50 : 60	18'—	22'—	24'—	26'—	28'—	34'—
55 : 68	24'—	28'—	30'—	34'—	35'—	40'—
64 : 100	—	50'—	50'—	55'—	55'—	65'—
75 : 100	—	60'—	60'—	70'—	75'—	90'—
80 : 120	—	80'—	80'—	100'—	100'—	120'—
84 : 150	—	100'—	100'—	120'—	110'—	140'—
100 : 150	—	120'—	—	150'—	—	170'—
100 : 200	—	150'—	—	170'—	—	200'—
100 : 250	—	200'—	—	220'—	—	300'—

Eno četrtno zneska je vplačati v naprej kot aro, drugo ob izvršitvi. Izgotovimo naročilo v 10—14 dneh.

Jamčimo za solidno delo in dobro izvršitev. Ako bi se po kaki fotografiji (ker je mogoče zastarela, obledela ali pokvarjena) ne dala napraviti lepa povečana slika, se vrne fotografija in ves za sliko vplačani znesek. — Da so povečane slike res krasno umetniško dovršeno delo, se lahko vsakdo prepriča v našem uredništvu, kjer so nekatere slike vsakomur na ogled. In s tem, da prevzame naše upravnništvo jamstvo za solidno in dobro izvršitev, ima vsakdo najboljšo zagotovilo za realnost podjetja.

Vsa naročila je nasloviti na „Tedenske Slike“ v Ljubljani.

IVAN JAX IN SIN

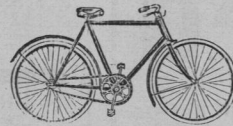
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 17.

13

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen pouk v vezanju. — Tovarna v Lincu ustanovlj. 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštne prosto.

Spominjajte se ob vsaki priliki „Rdečega križa“!

Naročajte „Tedenske Slike“, poravnajte naročnino takoj in pridobivajte še novih naročnikov!

Poslano.

G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Moja soproga je zadnjega sinčka s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant je poldrugo leto star, čvrst in močan in ni bil še sploh nič bolan. Pri prejšnjih 3 otrocih je rabila razne redilne moke, s kojimi ni niti približnega uspeha imela. Sladin priporočam vsem staršem. Spoštovanjem

Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.
V Pulju, 23. marca 1914. 284

Priporočamo sledeče knjige!

Dr. Velimir Deželič: „V službi kalifa“, zgodovinski roman. Prevel Starogorski. Broširan izvod 2 K, vezan 3'20 K.

Josip Kozarac: „Mrtvi kapitali“, krasna slavenska povest. Prevel Starogorski. Broširan izvod 1'50 K, vezan 2'50 K.

Rado Murnik: „Lovski bajke in povesti“. Vezano 2 K (za nenaročnike in po knjigarnah 2'50 K).

Milan Pugalj: „Mimo ciljev“. Vezano 2 K (za nenaročnike in po knjigarnah 2'50 K).

Cvetko Golar: „Kmečke povesti“. Vezano 2 K (za nenaročnike in po knjigarnah 2'50 K).

Iznajditelji in imejtelji patentov

dobe pojasnila glede iznajdb, kakor tudi glede veljavnosti v inozemskih državah pridobljenih patentov. Praktične iznajdbe, ki bi se rentirale, odkupimo oziroma preskrbimo družabnike.

Pisma na upravnništvo tega lista pod „Patent“. Za odgovor je priložiti znamko.

»SLAVIJA«

VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI.

62 REZERVNI FONDI K 65.000.000.—

Izplačane dohodnine in kapitalije K 129.965.304-25.

Dividend se je doslej izplačalo nad K 3.000.000.—

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsekozi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se vplačili.

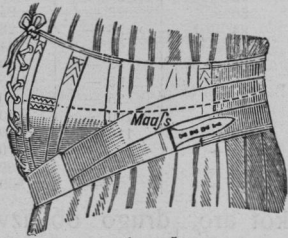
Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. — Uživa najboljši sloves, koder posluje.

ZAVARUJE TUDI PROTI VLOMU.

Vsa pojasnila daje: „Generalni zastop vzajemne zavarovalne banke Slavije v Ljubljani“.

Trebušne pasove, kilne pasove in vse potrebščine za babice

294

priporoča

K. Piotrowski.

Ljubljana, Sv. Petra c. sedaj št. 33.

CRESCES FORTIS

SANATORIUM · EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE · BOLEZNI ·
PORODNIŠNICA.

LJUBLJANA · KOMENSKEGA · ULICA · 4
SEK · ZDRAVNIK · PRIMARJ · DR · FR · DERGANČ

Med

garantiran čisti naravni
čebelni med 5 kg
škatlja 9 K, 3 kg škatlja
5-40 K pošilja

M. Ambrožič, Mojstrana, Gorenjsko.

Za vojake!

Toplo perilo, pletene telovnike, rokavice ter nepremočljive spalne vreče in druge vojaške potrebščine.

Za gospode!

Klobuke, perilo, kravate i. t. d.

Zadnje novosti pravkar došle.

**Modna in športna trgovina
za gospode in dečke**

J. KETTE

LJUBLJANA, Fran Josipa c. 3

HIŠA

s hlevom, blizu Trsta, z mešano trgovino, trafiko in gostilno se proda. Letni promet 140.000 K, ki se lahko poveča. — Cena po dogovoru. Vprašajta pod „dobrodoč“ na upravo lista.

Išče se priden in samostojen

kovač

kateri bi prevzel kompletno kovačijo v večji vasi na Notranjskem. Najemina po dogovoru. Kje, pové iz prijaznosti upravnništvo.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir

napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 in 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.

Za gotovost se lamči.

Zadostuje steklenica.

Spričevala na razpolago.

PRIPOROČA SE

UMETNA KNJIGOVEZNICA

IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

V vojnem času

priporočam posebno lepa spominska darila, lepe žepne budilke, zlate in srebrne verižice, prav veliko izbiro briljantov po zelo nizkih cenah.

F. ČUDEN, LJUBLJANA
nasproti Frančiškanske cerkve.

Novi vojni spominski cenovnik s koledarjem tudi po pošti zastonj.

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4 3 0
4 0

LJUBLJANSKE OKOLICE

V LJUBLJANI,

brez vsakršnega odbitka

naložen denar. Rezervni zaklad: nad pol milijona.

45

Skrbite našim vrlim vojakom za toplo obleko!

Volnene in pavaljnate obujke (Socken), golenice (Stutzen), dolge nogavice, snežne havbe, zapestnice (šticke), bele jopice (takozvane gorenjske jopice), hlače, rokavice;

vse to je dobiti po režijskih cenah v

I. kranjski mehanicno avtomatični tovarni pletenin in tkanin

DRAGOTIN HRIBAR
Ljubljana, Zaloska c. 14.

Naročnina za Avstro-Ogrsko: 1/4 leta K 2-50, 1/2 leta K 5-; celo leto K 10-; za Nemčijo: 1/4 leta K 3-50, 1/2 leta K 7-; celo leto K 14-; za ostalo inozemstvo. celo leto ft. 16-80. Za Ameriko letno 3-25 dolarjev. Naročnina za dijake in vojake celoletno 8 kron. Posamezne števil. 22 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.